

Datum: 26. 4. 2024

Številka: 037-18/2024-1

POVPRAŠEVANJE SOS -Mestotvorne dejavnosti-

Naslovila nas je občina članica, ki prosi za podporo in sodelovanje preostale občine in sicer vezano na specifične urejanja mestnega jedra.

Občino zanimajo odgovori na naslednji vprašanji:

- Ste kdaj v sklopu urejanja mestnega jedra pripravljali seznam mestotvornih dejavnosti?
- Ste bili kdaj deležni kakšnega izobraževanja ali našli raziskavo na temo aktualnih mestotvornih dejavnosti glede na trenutne trende urejanja mestnih jeder?

Med povratnimi informacijami so bili trije različni odgovori (občine, podjetja, sekretariata SOS). Splošno smo bili obveščeni, naj bi bile mestotvorne dejavnosti sicer v pogostejši obravnavi in sicer cca. 40 let nazaj.

Odgovor Mestne občine Maribor

1. Ste kdaj v sklopu urejanja mestnega jedra pripravljali seznam mestotvornih dejavnosti?

Urejanje starega mestnega jedra poteka po pravilih stroke (arhitektura, krajinska arhitektura, varovanje kulturne dediščine, promet, dostopnost, servis, hrup itd.), ki jih upoštevamo pri vseh posegih v grajeno (in odprto) strukturo mesta. Zmeraj, pred vsakim posegom se definirajo t.i. mestotvorne dejavnosti (iz vida urejanja prostora), ki najdejo mesto v projektni (ali natečajni) nalogi, ki ji projektant sledi. Torej se le-ta izoblikuje sproti in »na lokacijo« natančno. Seveda pa je postavljeno vprašanje (pre)splošno, saj so tudi drugi dejavniki, ki pa jih zgoraj navedeni faktorji ne zajemajo oz. jih v takšnih posegih ne morejo, saj so mnogokrat vezani na zasebno iniciativo... n.pr. smiselnost umeščanja, program, časovnica itd. Torej, na nek način takšen »seznam« pripravljamo zmeraj,. Nismo pa ga nikoli pripravljali »na splošno«.

2. Ste bili kdaj deležni kakšnega izobraževanja ali našli raziskavo na temo aktualnih mestotvornih dejavnosti glede na trenutne trende urejanja mestnih jeder?

Strokovna literatura (predvsem tuja) govori o mestotvornih dejavnostih (funkcijah) in o njih implementaciji. N.pr. v MB bližnjem Grazu deluje institucija Internationales Staedte Forum Graz – ISG, ki se poudarjeno ukvarja s to tematiko (od prenove, umeščanja dejavnosti, do varovanja in umeščanja oglaševalnih objektov itd.). Njihovih srečanj se udeležujejo tudi predstavniki občine in literature je mnogo.

Z občine dodajajo informacijo, da z malo brskanja po spletu lahko povpraševalec najde ogromno odgovorov, kot tudi v prostorskih aktih mnogih SLO občin.

Odgovor / mnenje podjetja Terra GIS

Mestotvorne dejavnosti so tiste, ki vabijo občane in druge obiskovalce mesta v njegovo središče. Sem sodijo predvsem javne ustanove:

- Sedež občine,
- Sedež upravne enote
- Sedeži različnih upravnih institucij (sodišča, uradi,...),
- KNJIŽNICA – zelo pomembna, kajti obiskuje jo veliko ljudi, je lahko tudi center kulturnih, izobraževalnih dejavnosti,
- Kulturni objekti (gledališče, muzeji, galerije, kino...)
- Spremljajoče dejavnosti (gostinski objekti, hoteli, youth hostel, trgovine s predmeti višjega cenovnega razreda, spominki, ročnimi izdelki, izdelki, ki so značilni za občino, regijo,...)
- Sedeži različnih društev in organizacij, ki tudi pripomorejo k živosti mesta.

Zagotoviti je potrebno dejavnosti, ki privabljajo ljudi in jim omogočajo ugodno preživetje časa, ko so na tem območju (obisk kulturne prireditve, obisk gostinskega lokala po prireditvi, ...)

Odgovor / mnenje Sekretariata SOS

Predlagamo literaturo: Andrej Pogačnik, Urbanistično planiranje. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

V poglavju 7, ki se začne na strani 114, je naslovljeno Podrobno urbanistično načrtovanje, so pod poglavjem opredeljene centralne dejavnosti:

- Staro mestno jedro in njegova transformacija
- Hierarhičnost centralnih funkcij
- Nakupovalni centri
- Komericalne cone
- Šolski centri
- Zdravstveni centri
- Športno-rekreacijski centri
- Centri drugih prostočasnih dejavnosti
- Poslovni in upravni centri
- Turistični centri
- Kulturni centri
- Sejemski centri
- Javne mestne površine
- Mestni trgi

Omenjena literatura vam je lahko v pomoč pri opredeljevanju mestotvornih dejavnosti.